

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 25 december 2008

MEDITATIE

Laat ons dan heengaan...

We willen met elkaar de bekende woorden overdenken die werden gesproken door de herders in Bethlehems velden, nadat hun door de engel de blijde boodschap is verkondigd, dat Christus, de HEERE geboren was in de stad Davids.

Ook ons mag in deze dagen die *blijde boodschap* weer verkondigd worden, dat de Zaligmaker geboren is. Hoevelelen zijn er die helaas deze boodschap zo aan zich voorbij laten gaan. Bij hoe weinigen wordt door de verkondiging van dat heil ook de begeerte gemokt om dat Kind te aanschouwen. Hoe weinigen hebben ook dit jaar heilbergerig naar Zijn komst uitgezien. En toch... er is nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. Een volk dat soms uitroept met de dichter: "Mijn oog is bezweken van verlangen naar Uw heil."

O, mochten dan dezulken, door datzelfde geloof als de herders eens uitgedreven worden naar Bethlehems kribbe, en met hen gaan uitroepen: "Laat ons dan heengaan naar Bethlehem en laat ons zien het Woord, dat

Laat ons dan heengaan tot Bethlehem en laat ons zien het woord dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.

Lucas 2: 15b

er geschied is. "Die herders hebben niet op zichzelf gezien, maar hun innerlijk verlangen en de kracht des geloofs deden hen alle bezwaren overwinnen. Als Gods volk op zichzelf ziet, moeten ze wel uitroepen: Waar is mijn hoop, mijn moed gebleven! Dan kan alles zo donker en troosteloos zijn. Dan beluisteren wij de klacht: "Zouden zijn beloftenissen verder haar vervulling missen?" Maar, o volk, zie niet op de donkerheid, want juist in de *donkerste* der tijden toen alles *onmogelijk* scheen, is de Zaligmaker gekomen. Zie niet op uw zonden, want Hij is gekomen om zondaren zalig te maken. Zelfs uw vijandschap hoeft geen beletsel te zijn, want Hij is gekomen om de vijandschap in Zijn vlees teniet te doen.

In de stal van Bethlehem kunt u zien dat God wil openbaren aan degenen die Hem vrezen en verwachten, hetgeen geen oog heeft gezien en in geen mensenhart is opgeklimmen. O, wanneer we met het oog des geloofs in die stal mogen blikken, al zou het nog maar zijn door een spleet van de deur, dan zien we in dat Kindeke de weg en de mogelijkheid om met God verzoend te worden en in Gods gemeenschap hersteld te worden. Doch treedt nader en zie! Hier is God geopenbaard in het vlees, want wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw. Hier is Hij, Die uitriep in de stilte der eeuwigheid: "*Zie Ik kom!*" Hij, Die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roef behoefde te achten Gode even gelijk te zijn, is hier in de gestaltenis van een dienstknecht. Hij, Die rijk was, maar Die voor Zijn volk arm geworden is, opdat zij door Zijn armoede zouden rijk worden.

Hier is de *Middelaar* Gods en der mensen, Die Zich stelt tussen een vertoornd God en een schuldig zondaar. Hier is God, opdat gij door God met God zou worden verzoend. Hier is de Mens Die de broederen in alles gelijk is geworden. Hier is Jezus, Wiens naam is Zaligmaker. Hier is de Held bij Wie hulp is besteld, die komt om de strijd met satan aan te binden, om de schuld van zijn volk te verzoenen en een eeuwige vrede teweeg te brengen. Hij draagt de banier boven tienduizenden. Hier straalt de liefde uit die Hem dreef tot doemwaardige zondaren. Genade is op Zijn lippen uitgestort. Hier is leven, waar Hij kwam opdat wij zouden leven door Hem. Hij kwam om de wet van haar vloek te ontwapenen, om de ongerechtigheid te verzoenen en vooral om Gods deugden op te luisteren. Hier is het altaar der verzoening. Leg daarop uw schuld en uw zwartheid, uw vloek en uw doemwaardigheid. In dat Kindeke, in doeken gewonden, zijn de hoornen des altaars. Grijp Hem aan, en de bloedwreker zal niet kunnen schaden. Hier in dat Kindeke

Inhoud

87e jaargang

Nr. 13

- 1 Meditatie: Laat ons dan heengaan...
- 2 Drie koningen?
- 4 Een bijzondere Simchat Thora
- 5 Zolang als er de zon is...
- 8 Redactie De Saambinder
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

is een volkomen Zaligmaker, een Vredemaker tussen God en uw ziel.

*O, grote God, geduchte Heere,
Uw gangen, zo vol roem en eer,
Zijn aan Uw volk gebleken:
De gangen van mijn God en Vorst,
Die schoon Hij 's werelds rijks-
troon*

*torst,
Deez' woningen behaagden*

O, eeuwig wonder. Deze woningen, die beestenstal van het hart, om daar geboren te worden. Wat geeft dat stof van verwondering en aanbidding!

*God had hun, tot hun troost
gemeld,
Hoe Zijn genâ ons redden zou
Van onzer haat'ren wreed geweld;
Nu blijkt Zijn onverwrik'bre
trouw
Nu toont Hij zijn barmhartig-
heid,
Vanouds de vaad'ren toegezeid;
En dat Hij wil gedenken
Aan 't Heilverbond, aan die
gestaafde eed,
Die Hij weleer aan Abram deed,
Aan Zijn verbond dat van geen
wank'len weet.*

wijlen ds. A.F. Honkoop

len moeten denken aan astrologen, waarschijnlijk afkomstig uit het oude Perzië of Babylon. In de Griekse grondtekst worden zij *magoi*, 'magiërs' genoemd, wat herinnert aan de 'wijzen' uit het boek Daniël, die zich vooral bezig hielden met de verklaring van dromen en met astrologie. Sinds Origenes (een theoloog uit de derde eeuw) is er een oude legende bekend, die hun aantal op drie stelt, waarschijnlijk op grond van hun geschenken: goud, wierook en mirre. Sinds de zesde eeuw weet een andere overlevering zelfs hun namen te vermelden: Caspar, Melchior en Balthasar! Ook meent men sinds diezelfde tijd, dat de wijzen *koningen* zijn geweest. Zo is de roomse gedenk-dag van 'Drie koningen' in zwang geraakt.

Wat moeten wij van dit alles denken? Ook hier zien we het bekende verschijnsel dat menselijke nieuwsgierigheid heeft geprobeerd aan te vulen wat de Schrift verzwijgt. Calvijn heeft in niet mis te verstane bewoordingen met dit soort fantasieën afge-rekend. Dat men op grond van de drie geschenken van drie wijzen wil spreken, noemt hij 'een dwaling, die kinderachtig moet heten'. Dat zij koningen zouden zijn geweest, omdat toch Psalm 72 spreekt van koningen van Tharsis, van Scheba en van Seba, noemt Calvijn meer dan belachelijk. Wat een vindingrijke kunstenaars zijn die Roomsers toch, zo spot hij, die bereid zijn heel de wereld te veranderen om van die wijzen meer dan gewone mensen te maken; de plaat-

Drie koningen?

Wat een ontroerende, maar tegelijk ook geheimvolle geschiedenis is toch de historie van de wijzen van het Oosten te midden van de overige getuigenissen van de geboorte van de Heere Jezus. Aangrijpend is het telkens weer opnieuw, het relaas te lezen van enkele onbekende magiërs uit een onbekend land, die er een lange reis voor over hadden om een hun onbekend Koningskind te aanbid-den... Het is niet mijn bedoeling, nu een meditatie over deze stof te schrijven; 't gaat er nu slechts om, drie vra-

Zie, enige wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen...

Mattheüs 2:1 b

gen onder ogen te zien, die telkens weer opnieuw door velen gesteld werden en worden.

Vraag 1: Wie waren zij?

Hier komt de eerste vraag: wie waren deze 'wijzen van het Oosten'? Wij zul-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de recensies van de aangekondigde boeken.

sen genoemd in Psalm 72 liggen immers in het westen en zuiden, terwijl de wijzen toch uit het oosten kwamen! Onze conclusie is dat wij in ons antwoord op de vraag wie de wijzen waren, terughoudend moeten zijn. Zij waren astrologen uit Babylon of Perzië, dat is met grote waarschijnlijkheid te zeggen; verder zullen wij onze nieuwsgierigheid moeten bedwingen. Er zijn immers heel andere zaken waar het in deze geschiedenis om gaat.

Vraag 2: Wat zagen zij?

De tweede vraag die altijd weer gesteld wordt als het over de wijzen uit het Oosten gaat, is deze: wat moeten wij verstaan onder de ster, die zij hebben gezien? Volgens de geschiedenis in Mattheüs 2 hebben zij deze ster tweemaal waargenomen: vóór hun komst naar Jeruzalem zagen zij hem 'in het Oosten' (vers 2) en wanneer zij van Jeruzalem naar Bethlehem reizen, gaat de ster hun voor, totdat zij stond boven de plaats waar het Kindeke was (vers 9). In de tijd die tussen deze beide gebeurtenissen in ligt, hebben zij de ster blijkbaar niet gezien.

Wat moeten wij nu onder deze ster verstaan? Dr. F.W. Grosheide geeft in zijn *Commentaar op het Nieuwe Testament* (1954) drie mogelijkheden; hetzelfde kunnen wij van zijn hand, iets verkort, lezen in de *Christelijke Encyclopedie* (1956). Grosheide geeft als eerste mogelijkheid, dat God een nieuwe ster heeft doen oplichten bij de geboorte van de Middelaar. Als tweede mogelijkheid noemt hij het schijnen van een komeet, waarvan de staart zou kunnen zijn verdwenen achter de plaats Bethlehem, waar de Heere Jezus vertoefde. Als derde mogelijkheid denkt hij aan conjunctie of gelijk door de meridiaan gaan van een aantal planeten, bijvoorbeeld Jupiter en Saturnus. De meeste gereformeerde exegeten schijnen te kiezen voor de eerste mogelijkheid. Zo geven onze kanttekenaren als hun mening, 'dat zij geen gewone ster des hemels geweest is, maar een bijzonder geschapen licht, gelijk de vuurkolom was, die de kinderen Israëls door de woestijn leidde'.

Dit lijkt mij een treffende gedachte. Izaak da Costa werkt haar verder uit, wanneer hij in zijn sterk beeldende taal als zijn mening uitspreekt dat deze ster een buitengewone was, 'een vonk uit de Schechina, een sprank van de ongeschapen heerlijkheid Gods, die verscheen en verdween en

zich laag in de dampkring tot geleidster nederliet...'. Calvijn zegt dat hij dit geen zaken acht om een hardnekkige strijd over te voeren. Zelf denkt hij aan een buitengewone ster, die enige gelijkenis met een komeet heeft gehad. Wij laten dit nu verder maar rusten.

Belangrijker is de nauw met dit punt verbonden vraag, hoe de wijzen daar in het verre tweestromenland uit het verschijnen van die ster in het Oosten (dus niet in het Westen, waar Palestina lag!) hebben kunnen afleiden, dat de 'Koning der Joden' op het punt stond geboren te worden. Heeft God, Die toch elders in Zijn Woord de sterrenwichelarij zo duidelijk verbiedt, Zich dan van dit middel bediend om deze heidense mensen te verwittigen van de komst van Zijn Zoon? Calvijn acht het onmogelijk dat hun kunst van sterrenwichelarij op zichzelf voldoende is geweest hun de geboorte van Christus bekend te maken. Hij is van oordeel dat er een aparte, verborgen openbaring van de Heilige Geest aan te pas gekomen moet zijn om de wijzen de betekenis van de ster te doen verstaan. Dit lijkt ons een goede

Calvijn acht het onmogelijk dat hun kunst van sterrenwichelarij op zichzelf voldoende is geweest hun de geboorte van Christus bekend te maken.

verklaring. Het is wel zo, dat de Heere de sterrenwichelarij in Zijn Woord duidelijk verbiedt, maar deze magiërs kenden Gods Woord niet. Nu heeft de Heere Zich van een bijzonder verschijnsel in de natuur bediend om hun harten gaande te maken. Het is erg belangrijk dat wij er goed op letten dat het uiteindelijk niet de ster, maar het profetische woord is geweest, dat hen op Bethlehem gewezen heeft (vers 5 en 6).

En wat de aparte openbaring van de Heilige Geest betreft waar Calvijn over spreekt: is het niet heel goed mogelijk dat men daar in Babel nog altijd de arbeid en de geschriften van Daniël niet vergeten was? Heeft Daniël juist op de magiërs van zijn tijd niet een grote indruk gemaakt? Zou het ook niet kunnen zijn dat sommige gedeelten van het Oude Testament aan die zeer ontwikkelde wijzen bekend zijn geweest? Hebben zij wellicht geweten van het oude woord van die andere heiden, Bileam: 'Er zal een

ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israëel opkomen' (Num. 24:17)?

Vraag 3: Wat wisten zij?

Daar is nog een derde vraag. Waren de wijzen kinderen van God? Of, anders geformuleerd: wat wisten zij van het geboren Kind? Hebben zij in Hem méér gezien dan een voornaam vorst? Was hun komst naar Bethlehem vrucht van de trekkende liefde des Vaders of vrucht van algemene genade, leiding alleen van Gods voorzienigheid? Ook hierover wordt verschillend geoordeeld. De kanttekenaren laten er zich niet over uit. Calvijn wel. Hij schrijft dat de wijzen niet zijn gekomen om Christus godvruchtige hulde te brengen, zoals het aan de Zoon van God betaamt. Naar zijn mening hebben zij Hem alleen maar naar Perzisch gebruik als een voortreffelijk Koning willen begroeten. Hij sluit zelfs de mogelijkheid niet uit dat zij zich bij voorbaat van de gunst van deze 'Koning der Joden' hebben willen verzekeren, voor het geval dat Hij wellicht in de toekomst over hen zou gaan heersen. Het kan de lezer bekend zijn, wat een respect ik voor Calvijn als schriftverklaarder heb. Toch zou ik hierin niet met hem willen meegaan, al weet ik dat zijn mening op dit punt door latere gereformeerde exegeten werd gedeeld.

Anderen echter oordelen gunstiger over de wijzen, en hen wil ik hierin graag volgen. Die andere verklaarders wezen erop dat God de Vader bij de geboorte van Zijn Zoon op aarde voor enige nevenfiguren bij de kribbe heeft gezorgd, die de eerste aanschouwers mochten zijn van Christus' heerlijkheid. Wij kennen hen: de herders, de wijzen, Simeon, Anna. Wij hebben reden om aan te nemen dat al deze personen niet door Gods algemene voorzienigheid, maar door de trekkende liefde des Vaders tot de Middelaar zijn geleid. Daar bij Christus, het geboren Kind, was plaats voor de *rijksten* van de aarde (de wijzen) en de *armsten* van de aarde (de herders); het ware *Israël* (Simeon, Anna) en de eerste *heidenen* (de wijzen). Maar van hen allen gold het woord: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke (Joh. 6: 44). Zo zijn ook de wijzen gekomen, door 's Vaders liefde getrokken uit de macht der duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En hoe beschamend is hun komst geweest voor dat godsdienstig, vroom Jeruzalem en Bethlehem! Ook dáár immers

was de bijzondere ster te zien geweest, doch niemand lette erop; dáár kende men het hele Oude Testament met alle messiaanse beloften, maar bijna niemand had Hem nodig; dáár hoorde men de rijke prediking van de herders, die niet zwijgen konden van hetgeen zij gehoord en gezien hadden, maar niemand geloofde die boodschap; dáár woonde men vlakbij de kribbe, maar nam de moeite niet, haar te zoeken...

En hier komen dan de wijzen: zij hoorden geen herders prediken, kenden nauwelijks het oud profetenwoord; zij zagen slechts één ster, zij moesten er een barre reis van weken voor verduren... maar zij kwamen. Waarom? Zou het enige juiste antwoord op die vraag niet zijn, dat God

hen naar Zijn eeuwig welbehagen had uitverkoren om als de eersten uit het heidendom aanschouwers te mogen zijn van de heerlijkheid van het vleesgeworden Woord? Daarom kwamen zij, daarom zochten zij... daarom vonden zij het Kindeken met Maria, Zijn moeder, en nedervallende hebben zij Hetzelve aanbeden. Nog een vierde en laatste vraag kan nu gesteld worden. Zullen deze mannen, die niet leefden onder de bediening van het verbond der genade en die nooit in hun leven een preek hoorden, ons voorgaan in het Koninkrijk Gods?

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

Een bijzondere Simchat Thora

Het was een bijzondere dag, 21 oktober 2008. In Israël waren de zeven feestdagen van het Loofhuttenfeest voorbij. Uitbundig was het feest gevierd. Het waren immers de dankdagen voor de oogst die Heere gegeven had? In Jeruzalem zag je overal loofhutten staan. Een herinnering aan de wonderlijke verlossing van het Joodse volk uit Egypte.

Op één van de feestdagen was de zogenaamde priesterzegen. Op het plein voor de kotel, de klaagmuur, kwamen 50.000 mensen samen. Onder hen waren er velen uit het oude priestergeslacht van Aäron. De mensenmassa golfde van vreugde. Overal werd gezwaaid met de loelaw, de palmtak. Een uiting van dankbaarheid voor alles wat in het afgelopen jaar mocht groeien. Daarbij werd vaak Psalm 118 uitgesproken: 'Looft den HEERE, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.' Jeruzalem bruiste van vreugde!

De dag na de zeven loofhuttenfeestdagen, 21 oktober, was de zogenaamde Simchat Thora. De feestdag van de vreugde der wet. Vreugde, omdat de Heere aan het Joodse volk de vijf boeken van Mozes heeft gegeven. Deze Thora is de leefregel voor hen. In de synagoge wordt op deze dag het laatste hoofd-

stuk van Deuteronomium gelezen. De jaarlezing van de vijf boeken van Mozes wordt daarmee afgesloten. Direct nadat de laatste woorden van Deuteronomium hebben geklonken, volgt de lezing van Genesis 1. De nieuwe jaarlezing begint. Het mag ons gebed wel zijn of het Joodse volk de God van de wet en de ware vreugde mag leren kennen.

Op Simchat Thora 2008 gebeurde er iets bijzonders, dichtbij het oude Kirjath Jearim. Daar was eertijds de ark des verbonds. Twintig jaren lang. Toen klaagde het volk de Heere achterna (1 Sam. 7:1). Het Joodse volk heeft ook nu dit roepen tot de Heere nodig. Dat roepen uit de diepte zal de Heere horen en verhoren. Dan openbaart Hij Zich als een God van wonderen. Dat Hij niet veranderd is, bleek op die bijzondere dag dichtbij Kirjath Jearim.

Ik neem u in gedachten mee naar de kibboets Yad Hashmona. Rond een uur of 10 in de morgen komen 36 mensen bijeen in een conferentiezaal. Verschillenden herkennen elkaar. Anderen zien elkaar voor het eerst. Zij komen van Dan tot Berseba, kunnen we wel zeggen. Vanuit het noordelijkste deel van Israël tot uit de Negevwoestijn in het zuiden. Zij zijn uitgenodigd voor de conferentie waar de Heidelbergse Catechismus voor het eerst in de Hebreeuwse taal wordt

geïntroduceerd. Er zijn verrassende ontmoetingen. Twee mannen ontmoeten elkaar vol verbazing. Ze hebben elkaar 20 jaar geleden voor het laatst gezien, toen ze als soldaat dienden in het Israëliësch leger. Nu zijn ze beiden voorganger van een Joods-christelijke gemeente.

Maarten Dekker opent de bijeenkomst. Hij heet iedereen hartelijk welkom. Het is tot blijdschap elkaar hier te ontmoeten. Hij leest Jesaja 40. Gods stem wordt gehoord: 'Zeg de steden van Juda: Zie hier is uw God... (vs 9b).' Een zegen wordt gevraagd. Hoe zal vandaag dit belijdenisgeschrift worden ontvangen? David Zadok neemt het woord. Hij heeft de catechismus in het Hebreeuws vertaald. Hij vertelt over de ontstaansgeschiedenis. 'Dit boekje is geschreven in Duitsland', zegt hij. Een heel gevoelig punt. Van veel aanwezigen is het voorgeslacht door de Duitsers vermoord in de Tweede wereldoorlog. David voelt dat aan. Voor hem persoonlijk was het eerst ook niet eenvoudig de Heidelbergse te vertalen. Maar hij is er voor ingewonnen toen de inhoud hem raakte. Het is echt een troostboek. 'De gehele raad Gods moet verkondigd worden, en dat vinden we in dit boekje. Culturen veranderen, maar de waarheid niet.' Zorgvuldig betoogt hij dat het hebben van een belijdenisgeschrift Schriftuurlijk is. Hij besluit zijn lezing met de woorden: 'Ik hoop dat de Heidelbergse Catechismus een boek van troost mag zijn voor ons en voor de komende generaties.'

'Dit boekje is geschreven in Duitsland', zegt hij. Een heel gevoelig punt. Van veel aanwezigen is het voorgeslacht door de Duitsers vermoord in de Tweede wereldoorlog.

Daarna spreekt Ds. Meeuse. Hij brengt Zondag 1 onder de aandacht. Alle antwoorden van de catechismus zijn gefundeerd op de Schrift. Het is geen dor dogmatisch leerboek, maar het staat zo dicht bij het hart. Dan volgt een ontroerend moment op deze dag. In het Hebreeuws wordt gelezen: 'Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven?' Wat hebben de deputaten voor Israël lang uitgezien naar dit moment! Nu geeft de Heere het. Jaren van arbeid gingen er aan vooraf. Jaren van uitzien naar het moment dat voorgangers elkaar zou-

den ontmoeten rond dit troostboek. We kunnen spreken van een historische dag. Onze broeder Meeuse wordt merkbaar geholpen. Hij mag de enige troost verklaren, maar benadrukt ook dat de weg tot de troost zo belangrijk is. Een geestelijke kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid is noodzakelijk. Er wordt heel goed geluisterd. Sommigen luisteren met meer dan gewone aandacht. Aantekeningen worden gemaakt.

De predikanten Schot en Neele spreken over Zondag 32 en 33, de dankbaarheid en de waarachtige bekering. Vervolgens gaat Ds. Meeuse uitvoerig in op de praktische toepassing van de catechismus. Het is belangrijk voor de opbouw van de kerk in Israël. De conferentiedag loopt ten einde. Er kunnen vragen worden gesteld. Daarvan wordt gebruikt gemaakt. De laatste vraag wordt gesteld naar aanleiding van de woorden uit antwoord 1: '...en alzo bewaart, dat zonder de wil mijns hemels Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan.' De tolk vertaalt de vraag, die in het Russisch wordt gesteld: 'Als we bidden om genezing, verhoort de Heere niet altijd. Hoe moeten we dat zien?' De vraag wordt door veel aanwezigen herkend. Ds.

Meeuse geeft antwoord. Paulus had een doorn in zijn vlees. Hij heeft de Heere gebeden om ervan verlost te worden. Paulus raakte echter de doorn niet kwijt. Het was pijnlijk en het bleef pijnlijk. Maar de Heere sprak: 'Mijn genade is genoeg.' Dan kunnen we het in onmogelijke omstandigheden toch met de Heere doen. Met deze woorden werd dit Israëlwerk afgesloten.

Een bijzondere Simchat Thora. Op deze Joodse feestdag wordt in de synagoge ook gebeden om regen. In de maanden die voorafgaan aan deze feestdag valt geen druppel regen. Vandaar het indringende gebed om regen. Lezer, laat er toch een gebed zijn om de regen van de Heilige Geest voor het Joodse volk. Die Geest moge ook de Heidelbergse Catechismus gebruiken tot opbouw van de Joods-christelijke gemeenten in Israël. Dan is het niet meer ons werk, maar Gods werk. Dat zal zijn tot Gods eer.

Wanneer u het werk onder het Joodse volk wilt steunen, kunt u uw gift overmaken op Postbanknr. 338952, t.n.v. Deputaatschap voor Israël, Woerden.

Lisse,

ds. C. Neele

hebben broeder Honkoop goed gekend en hem talloze malen meegeemaakt tijdens vergaderingen. De gemeenten verloren in hem een nuchtere, zakelijke en doortastende man, die de gave had ontvangen om leiding te geven. Onvergetelijk zijn voor mij de ogenblikken geweest dat ik bij zijn sterfbed stond. Daar lag een arme zondaar te wachten op Gods zaligheid, een man die heel klein was, maar ook goed wist Wie God in Christus voor hem was. De Heere zij zijn weduwe gedachtig.

Op 22 oktober is ds. J. Karens overleden in de leeftijd van 87 jaar. Op 12 september 2003 is hem eervol emeritaat verleend. Hij was van 1992 tot 2003 lid van het Curatorium. Tijdens de maaltijden tussen de vergaderingen zat ik altijd tegenover hem. Een markante man, die bewogen kon spreken over het bloed van Christus en die een herderlijk hart had ontvangen.

Op 29 januari 2008 is overleden in de leeftijd van 75 jaar Maartje Petronella de Jonge, echtgenote van de emeritus predikant Chr. van der Poel. Voor onze oude broeder betekent het wegvallen van zijn geliefde vrouw een gemis dat niet in woorden is uit te drukken.

Op 15 oktober is overleden in de leeftijd van 89 jaar G. van den Hove, die van 1983-1998 lid van het Curatorium van de Theologische School was. We hebben deze eenvoudige en oprechte broeder jarenlang meegemaakt aan de 'Boezemsingel'. Hij was een nauwgezette penningmeester en kon met teerheid spreken over de dienst des Heeren.

Wisseling standplaats predikanten

Alles wisselt op Zijn wenken, zingt een oud vers. Dat geldt ook predikanten. Ds. A. Verschuure is sinds 9 januari j.l. pastor van de gemeente Scherpenzeel, na afscheid te hebben genomen van zijn eerste gemeente Krabbendijke. Een drietal predikanten uit drie verschillende classes vertrok naar Zeeland: ds. M. Golverdingen te Boskoop nam de herdersstaf op in Waarde, ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland vertrok naar Yerseke en ds. E. Bakker van Urk dient nu de gemeente van Scherpenisse. Ds. G. van Manen te Middelharnis aanvaardde de roeping van de gemeente Elspeet. De bevestiging/intrede zal plaatsvinden op D.V. 7 januari 2009. Ds. G. Pater te Opheusden nam een beroep aan naar de gemeente van Oud-Beijerland, waaraan hij zich

Zolang als er de zon is...

Dit is het laatste nummer van ons kerkelijk blad in het jaar 2008. Het is een goed gebruik aan het einde van een jaar terug te blikken. We beperken ons tot de voornaamste gebeurtenissen in het kerkelijk leven en dan weer voornamelijk tot de kring van onze gemeenten. Voor bredere overzichten kan de lezer elders te kust en te keur terecht.

Een verslag als dit kan alleen maar heel summier zijn. Als u er daarom dingen in mist die u had verwacht wel aan te zullen treffen, neemt u het de schrijver dan niet kwalijk. Het is niet gedaan om iemand te kwetsen, maar de beschikbare ruimte dwingt tot beperking. Wie een uitvoerig jaarverslag wil lezen over wat in ons kerkverband plaatsvond, kan daarvoor terecht in ons volgend Kerkelijk Jaarboek. Daarom nu slechts enkele van

de meest in het oog springende gebeurtenissen van het afgelopen jaar. Graag wil ik hier mijn erkentelijkheid uitspreken aan onze redactiesecretaris, de heer J.J. Verhage, die – zoals te doen gebruikelijk – voor de verzameling van de gegevens heeft gezorgd.

Ons ontvallen

Ook in het jaar 2008 gingen mensen van ons heen, ook predikanten. Op 21 januari is ds. A.F. Honkoop overleden. Hij is ruim 54 jaar predikant geweest, waarvan bijna 47 jaar (tot zijn emeritering in 2000) in actieve dienst. Hij was verschillende malen preses van onze Generale Synode en maakte van 1960-2002 deel uit van het Curatorium, waarvan 39 jaar als voorzitter. Sinds de oprichting van de CGO in 1975 tot zijn vertrek in 2000 was hij voorzitter van het CGO-bestuur. We

begin volgend jaar hoopt te verbinden.

Ambtsjubilea predikanten e.d.

Er waren heuglijke gebeurtenissen. Op 14 september 2008 mocht ds. B. van der Heiden in Alblasterdam zijn 25-jarig ambtsjubileum als herder en leraar herdenken. Ds. H. Paul mocht herdenken dat het 35 jaar geleden is dat hij zich aan zijn eerste gemeente Rotterdam-Zuidwijk verbond. Ds. J. Driessen mocht gedenken dat het eveneens 35 jaar geleden is dat hij als dienaar des Woords werd bevestigd in de gemeente Oostkapelle. In de loop van dit jaar was het ook 35 jaar geleden dat ds. M. Mondria de herdersstaf opnam in de gemeente Waardenburg, welke gemeente hij nog steeds dienen mag. Ook ds. C. Vreugdenhil mocht herdenken 35 jaar het ambt van predikant te bekleden, waarvan gedurende de periode 1974-1987 als zendingspredikant. Ds. M. Mondria heeft een koninklijke onderscheiding ontvangen. Hij is benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Generale Synode

Op 30 en 31 januari kwam de Generale Synode in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht in een vervolgzitting bijeen. De slotzitting van de Generale Synode werd gehouden op 26 en 27 maart. Ds. J.J. van Ekeveld was preses van deze vergaderingen. Ds. P. van Ruitenburg vertegenwoordigde opnieuw de zustergemeenten in de Verenigde Staten en Canada.

Theologische School

Op voorstel van het Curatorium heeft de Generale Synode besloten de vestigingsplaats van de Theologische School aan de Boezemsingel te Rotterdam te handhaven. Thans ondergaat het schoolgebouw een ingrijpende verbouwing/renovatie. Ook zal het schoolgebouw uitgebreid worden met de van de gemeente Rotterdam-Centrum aangekochte pastorie, die tegelijkertijd geschikt gemaakt zal worden voor deze bestemming. Eind maart 2009 is bouwkundige oplevering van een en ander gepland. Gedurende de verbouwingsperiode is de Theologische School gevestigd in de zalen van de Elimkerk te Capelle aan den IJssel. Inmiddels hebben zich enkele bedrijven uit Genemuiden bereid verklaard de vloerbedekking gratis te leveren en te leggen. De jongste actie "Toekomst voor de kerk" van de Jeugdbond, waarin bijzondere

aandacht werd gevraagd voor onder meer de Theologische School, heeft voor dit doel het mooie bedrag van € 66.382,- opgebracht.

Tijdens de opening van het cursusjaar 2008/2009 van de Theologische School op 26 augustus werd stilgestaan bij het feit dat ds. L. Blok 25 jaar geleden als docent aan de Theologische School aangesteld werd.

Na met goed gevolg afgelegde examens werd in de zomer van dit jaar één student beroepbaar gesteld door het Curatorium, te weten kandidaat B. Labee te H.I. Ambacht. Hij mocht zich als dienaar des Woords verbinden aan de gemeente Tricht-Geldermalsen. Tot het volgen van de studie aan de Theologische School werd toegelaten de heer A.Th. Huijser te Geldermalsen. De studenten K. Boeder, G. Bredeweg en J. van Rijswijk zijn bevorderd tot het vierde leerjaar. De studenten J. IJsselstein, S. Maljaars en G.W.S. Mulder zijn bevorderd naar het derde leerjaar en de broeders A.P. Baaijens en R.A.M. Visser gingen naar het tweede jaar. Het Curatorium zal student J. IJsselstein na het afronden van zijn studie aan de Theologische School beroepbaar stellen voor één van onze zendingsvelden.

De gemeente te Haarlem is opgeheven. Op 1 april werd de laatste kerkdienst in die gemeente gehouden.

Zorgen

Verschillende predikanten hadden in het afgelopen jaar te stellen met zorgen rond hun gezondheid. Zo werd ds. J. Karels begin 2008 getroffen door hartinfarct. Ook andere broeders waren gedurende korte of langere tijd ziek. Zorgen zijn er om de gezondheid van de echtgenote van ds. J. Schipper. Mevrouw T.L. van den Noort-van de Velde, weduwe van ds. G.J. van den Noort te Krimpen a/d IJssel, was enige tijd ernstig ziek.

Plaatselijke gemeenten

Enkele gemeenten mochten jubileren. De gemeente De Valk-Wekerom werd 25 jaar geleden geïnstitueerd. De gemeenten Hoofddorp, Terneuzen en Soest werden 50 jaar geleden geïnstitueerd. De gemeenten Nunspeet, Oudemirdum, Waarde en Wageningen werden 75 jaar geleden geïnstitueerd. De gemeente Gouda

herdacht haar 100-jarig bestaan. Het te kleine kerkgebouw van de gemeente Gouda werd vervangen door een nieuw, groter gebouw. Ook mocht een nieuw kerkgebouw – de Adullamkerk – van de te zijner tijd te institueren gemeente te Barneveld-Zuid in gebruik worden genomen. Het kerkgebouw van de gemeente Scherpenisse onderging een ingrijpende verbouwing, onder meer bestaande in een aanzienlijke uitbreiding van het aantal zitplaatsen. De gemeente Meliskerke mocht haar vergrote kerkgebouw officieel in gebruik nemen. Tijdens de hieraan verbonden werkzaamheden werden haar kerkdiensten gehouden in de kerk van de naburige zustergemeente Aagtekerke. Ten behoeve van gemeente Emmeloord is een nieuwe kerk in aanbouw. Ter oplossing van het ruimtegebrek in het kerkgebouw van de groeiende gemeente te Hardinxveld-Giessendam worden er sinds 30 maart kerkdiensten gehouden in Sliedrecht onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van eerstgenoemde gemeente. Het voornemen bestaat te zijner tijd een nieuw kerkgebouw in de gemeente Sliedrecht te doen verrijzen en aldaar een zelfstandige gemeente te stichten.

De gemeente te Haarlem is opgeheven. Op 1 april werd de laatste kerkdienst in die gemeente gehouden. Het classisverslag vermeldt onder meer: "Dit is heel ingrijpend, daar de kerkeur van onze gemeente in deze grote stad dichtgaat."

Zending en gemeenten overzee

De Nigeria Reformed Church, voortgekomen uit het zendingswerk in Nigeria, met wie onze gemeenten een correspondentieband onderhouden, hield van 8 t/m 11 april haar eerste synodevergadering. In maart jl. was het 12½ jaar geleden dat de Generale Synode het Deputaatschap voor evangelieverkondiging en diaconale hulpverlening onder Israël instelde. Ter gelegenheid hiervan is een jubileumboek van dit deputaatschap verschenen. De titel van dit kijk- en leesboek *Opdat zij barmhartigheid verkrijgen* geeft aan wat het doel van het werk onder Israël is.

Nadat het Deputaatschap voor de Zending van de Netherlands Reformed Congregations of North America (NRC) de zendingspredikant H. Hofman beroepbaar had gesteld, is hij nu dienaar des Woords van de gemeente Sioux Center (U.S.A.). Op 17 en 18 september kwamen onze zusterge-

meenten in Noord Amerika te Grand Rapids in vergadering bijeen, met als preses ds. J. den Hoed. Aangezien onze Gereformeerde Gemeenten een correspondentieband onderhouden met deze overzeese gemeenten, heeft ds. G.J.N. Moens als onze afgevaardigde deze synodevergadering bijgewoond.

Zorg en hoop

Dat waren zo enkele gebeurtenissen die van belang waren voor ons kerkverband in het afgelopen jaar. Er is natuurlijk nog veel meer gebeurd. Het belangrijkste is de geregelde prediking geweest, van rustdag tot rustdag. Dat werd ons nog gelaten door Gods getrouwe zorg. Dat spreekt toch niet vanzelf, lezers? Wat al landen zijn er waar de bedehuizen werden verwoest, christenen gevangen genomen, gefolterd of omgebracht. Wij mochten nog in stilheid en rust samenkomen. Dat alleen al is reden tot verootmoediging!

Maar daarnaast is er ook reden tot zorg. Er is zo heel veel aan de hand, vaak verborgen onder de oppervlakte. De welvaart en het materialisme hebben ons zo in de houdgreep. De drank verwoest zoveel, ook bij onze jongeren. We kunnen daar soms zo vergoelijkend over doen... we zijn toch allemaal jong geweest? We kunnen sommige zonden – waar wij onszelf niet zo toe voelen aangetrokken – breed uitmeten en ander kwaad kunnen we zo bagatelliseren. De grootste zorg baart de uitholling van binnenuit, waar alles aan lijdt. Dat knaagt als een kwaadaardig gezwel aan de hele gereformeerde gezindte – en het gaat onze gemeenten niet voorbij. We kunnen ook een ander beeld gebruiken: een veenbrand. Geheel onverwacht laait het op, dan hier, dan daar. Plotseling blijkt de afwijzing van de speelfilm niet meer breed te worden gedeeld: velen kijken er zonder bewaren naar. Wel selectief, zegt men, maar toch... Plotseling merken we dat de overtuiging dat God de wereld in zes dagen schiep, voor lang niet iedereen meer van kracht is. Plotseling duikt her en der een heel andere opvatting over het schriftgezag op. En overall maakt zich een ander type geloofsbeleving breed, dat moeilijk is te omschrijven, dat dezelfde woorden gebruikt als Gods kinderen vanouds, maar dat toch een heel andere geest ademt. Misschien is dat laatste wel het grootste gevaar dat onze gemeenten bedreigt. Hierdoor wordt het geestelijk leven van

Gods kinderen verdacht gemaakt en komt de prediking onder druk te staan. Al deze dingen geven zorg, grote zorg voor de toekomst.

En toch... Laten we niet mismoedig worden. Onlangs troffen mij enkele woorden uit Psalm 72. Die psalm is één van die gouden kleinoden, die Gods kinderen leren spellen. We lezen in vers 17: *Zolang als er de zon is, zal Zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden.* Er ligt zo'n kalme en rustige zekerheid in deze woorden van de oud geworden David. Hij heeft hoop voor de toekomst, een hoop die hij ontleent aan

Er ligt zo'n kalme en rustige zekerheid in deze woorden van de oud geworden David. Hij heeft hoop voor de toekomst, een hoop die hij ontleent aan de God van het verbond en aan Hem alleen.

de God van het verbond en aan Hem alleen. Dat mag ons bemoedigen, ook in deze donkere tijd. Juist voor onze jeugd zijn deze woorden zo bemoedigend! Er zijn om onze jongeren heel veel zorgen. Ik stipte er boven iets van aan. Daar zouden we kranten vol over kunnen schrijven. En toch... zij zullen er zijn, alle eeuwen door, uit het zaad van de kerk, die de Heere vrezten. En men kan praten en schrijven wat men wil, maar die vreze des Heeren verandert niet met de tijden mee. Wij veranderen, de culturen veranderen, de tijden veranderen, maar God bekeert Zijn volk nog net eender als toen Hij het eerste mensenpaar riep uit de struiken van Edens hof. Dat werk van God kenmerkt zich altijd weer door dezelfde dingen: ootmoed, oprechtheid, ware en ongeveinsde armoede, een diep besef voor de heilige God niet te kunnen bestaan, een honger en dorst naar een gerechtigheid die het uithoudt voor de troon van God, een levende hunkering naar de Christus der Schriften... Wat kan het

een weldaad zijn als men zo'n mens eens ontmoet! Wat een dubbele weldaad als men een *jóng* mens zo ontmoet! En de HEERE heeft het Zijn Kerk als een kostbare belofte nagelaten dat zó Zijn Naam zal worden voortgeplant, van kind tot kind, zolang als er de zon is.

Persoonlijk

De laatste dagen van het jaar herinneren ons aan de vergankelijkheid van alles. Ook in het persoonlijk leven wordt een mens soms bepaald bij zijn eigen vergankelijkheid. Het schrijven van dit jaarverslag is het laatste werk dat ik als hoofdredacteur voor ons kerkelijk blad verricht. De ingrijpende gevolgen van de burn out, waarmee ik nu al ruim anderhalf jaar te stellen heb, noodzaken me dit werk neer te leggen. Ik hoop dat het mij gegeven mag worden de zondagse preekdiensten en het werk voor de Theologische School te blijven verrichten.

Graag wil ik de lezers bedanken voor het geduld dat zij door de jaren heen met mij hebben gehad. Het is niet gemakkelijk om in een tijd als die waarin wij leven recht te doen aan de naam van ons blad en tegelijkertijd een duidelijke, vaste koers uit te zetten. We hebben zowel het een als het ander geprobeerd, met alle gebrek dat altijd aan mensenwerk kleeft. U mag weten dat ik in de 23 jaren dat ik dit werk mocht doen het meest bemoedigd werd, wanneer ik soms merken mocht hoe ons kerkelijk blad tot een zegen werd gesteld in het leven van mensen die in Psalm 72 worden omschreven als armen, nooddruftigen, ellendigen en die geen helper hebben. Wie voor zulke mensen gebruikt mag worden, doet zijn werk niet tevergeefs en kan verder wel een stootje verdragen. Graag wil ik de waarnemend hoofdredacteur, de nieuwe redacteur en de redactiesecretaris voor de toekomst's Heeren ondersteuning toewensen en alle wijsheid die voor dit moeilijke werk nodig is.

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

Redactie De Saambinder

Op de voorlaatst gehouden vergadering van het Deputaatschap tot behartiging van de belangen van De Saambinder werd in de vacature die ontstond door het aanstaande vertrek van ds. A. Moerkerken tot waarnemend hoofdredacteur benoemd ds. G.J. van Aalst. Daardoor ontstond wederom een vacature, namelijk die van redacteur.

In de vergadering van ons deputaatschap op 12 december jl. is als redacteur benoemd ds. C. Neele te Lisse. Tot onze blijdschap heeft hij deze benoeming willen aanvaarden.

Vijftien jaar vormden ds. Moerkerken en ds. Van Aalst de redactie van ons kerkelijk weekblad. Daarbij werden ze sinds enkele jaren gesteund door de redactiesecretaris dhr. J.J. Verhage. Ten aanzien van het redactionele beleid, zowel structureel als inhoudelijk, hebben ze in grote saamhorigheid die vijftien jaren dezelfde lijnen getrokken en volgden ze het spoor zoals dat door hun voorgangers was uitgezet. Er was een geestelijke eenheid en verbondenheid, geworteld in het eigene van onze gemeenten. Hen stond een gezamenlijk dienen van het geheel van de gemeenten voor ogen. Het deputaatschap wil hen daarvoor heel hartelijk dankzeggen. Het hoopt van harte dat de nieuwe redactie op dezelfde voet verder mag werken. De waarnemend hoofdredacteur en bijzonder ook ds. Neele willen we daarbij, vanwege zijn toenemende beperkingen wat betreft zijn mobiliteit, 's Heeren onmisbare hulp en bijstand toebidden. God verlichte hen door Zijn Geest en versterke hen door Zijn hand, zodat deze arbeid mag dienen tot grootmaking van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Rijk.

Afscheid van ds. A. Moerkerken
Tijdens de laatste vergadering van

het deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder heeft ds. A. Moerkerken afscheid genomen als hoofdredacteur. Bijna 24 jaar heeft hij de redactie mogen leiden, waarbij er in de loop der jaren vele leerzame artikelen van zijn hand verschenen. Met zijn bijzondere gevoel voor zinsbouw en stilistiek heeft hij waar nodig de aangeleverde bijdragen taalkundig bijgeschaafd. In een vorig nummer werden zijn andere kwaliteiten al genoemd. Die hoeven we hier niet te herhalen. Het spijt ons deputaatschap geducht dat ds. Moerkerken tengevolge van de toenemende zorgen over zijn gezondheid vroegtijdig deze zo belangrijke taak moest neerleggen.

De voorzitter van het deputaatschap, ds. M. Karens bedankte de scheidende hoofdredacteur in hartelijke bewoordingen, waarbij hij de trefwoorden die ds. Moerkerken bij het redactiewerk veel gebruikte, nog eens memoreerde: ons kerkelijk weekblad moet mediterend, informerend en opiniërend zijn. Hij dankte ds. Moerkerken bijzonder voor zijn serieuze streven naar samenbinding. De jaren door is er helaas ook kritiek geweest op de inhoud van artikelen. Gelukkig hebben de meeste lezers van De Saambinder, meestal is dat de zwigende meerderheid, zijn werk grotelijks gewaardeerd. Zijn werk werd gekenmerkt door liefde tot de waarheid en liefde tot de gemeenten. De voorzitter sprak de wens uit dat de Heere ds. Moerkerken een Rots wilde zijn om in te wonen en bij de voortduur mocht ervaren: "Gij zijt mijn hulp geweest; begeef mij niet en verlaat mij niet, o God mijns heils" (Psalm 27: 9).

In zijn dankwoord gaf de scheidende hoofdredacteur aan hoe moeilijk het soms was samenbindend te zijn en tegelijkertijd een rechte koers te

varen. Dat kostte hem zo nu en dan veel hoofdbrekens. Kritische brieven hebben hem soms diep geraakt. Er mochten ook andere brieven op de redactietafel komen. Juist de laatste brief trof hem. Daarin maakte een lezer gewag van een artikel uit De Saambinder van een aantal jaren geleden. Dat artikel mocht voor deze lezer het middel worden tot zijn bekering!

Ds. Moerkerken dankte de voorzitter en de deputaten hartelijk voor het couvert met inhoud (zie foto) en wenste de deputaten met de redactie voor de toekomst Gods onmisbare zegen toe. Hij besloot op verzoek van de voorzitter het samenzijn met het lezen van Prediker 3:15. Hierin wijst Salomo ons erop dat alles een bestemde tijd heeft. Maar ook: "Ik weet, dat al wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn: er is niet toe te doen, noch is er af te doen: en God doet dat opdat men vreze voor Zijn aangezicht".

Namens het Deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder,

Ds. M. Karens, voorzitter
B. Agteresch, secretaris

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Beekbergen:

ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Te Berkenwoude:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Te Naaldwijk:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Te Poortugaal:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Te Scheveningen:

ds. L. Terlouw te Barendrecht;

Te Sint Annaland: ds. C. Neele te Lisse.

BEDANKT

Voor Groningen: ds. A.T. Vergunst

te Carterton (Nieuw Zeeland);

Voor Leiderdorp:

ds. L. Terlouw te Barendrecht;

Voor Oostkapelle:

ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;

Voor Terwolde-De Vecht: ds. W.J. Karels te Hardinxveld Giessendam.

■ SPLITSING GEMEENTE BARNEVELD

In de achterliggende jaren groeide de gemeente gestaag. Op de galerij werden extra banken gemaakt, in de paden en achter in de hal stoelen gezet (gedoogd door de brandweer), maar dat alles bleek geen oplossing. Voor ieder was het duidelijk dat er iets moest gebeuren. Na jaren van voorbereiding werd een tweede kerkgebouw gerealiseerd met 1400 plaatsen, waarbij rekening is gehouden met de eventuele bouw van een galerij met 400 plaatsen.

Zondag 30 november was de laatste zondag waarop de gemeente in één kerkgebouw samen kwam. Daarna was de splitsing een feit. Ongeveer 1200 (doop)leden behoren bij Barneveld-Zuid, het nieuwe kerkgebouw aan de Ds. E. Fransenlaan. Ongeveer 2200 leden en doopleden blijven in Barneveld-Centrum, het kerkgebouw aan de Ds. Fraanjestraat.

Onze predikant, ds. C. Hogchem sprak zondag 30 november in de morgen dienst over Hebr. 13:20-21 en in de avonddienst over Jes. 40:11.

In deze tijd komen veel kerkgebouwen leeg te staan, daarentegen mag er alhier een tweede kerkgebouw in gebruik genomen worden. God maakt onder-

scheid waar geen onderscheid is.

De splitsing is noodzakelijk; het was een eenparig besluit van de gemeente. God neigde de harten, er was grote offervaardigheid en er is veel vrijwilligerswerk gedaan. Tegelijk geeft de splitsing veel gedachten en gevoelens. Het is in feite een verblijdende moeilijkheid. In goede vrede mochten we steeds samen optrekken. Ook tussen de broeders van de kerkenraad is er een nauwe verbondenheid, een verenigd zijn in de waarheid. Ook van hen gaat de helft naar Barneveld-Zuid. Maar ieder voelt dat er geen andere weg is. De plaats waar we samen kwamen werd ons te eng, aldoor en steeds meer. De Heere heeft ruimte willen maken en dat is een groot voorrecht. Op een dag als deze gaan de gedachten ook terug naar het ontstaan van de gemeente in 1895, met ds. E. Fransen als eerste predikant. Waarom eigenlijk die gemeente toen? Het was hun te doen – zoals ds. Fransen het uitdrukte – om de oude, door het vuur beproefde waarheid; om de schriftuurlijk-bevindelijke prediking, waarin te beluisteren is hoe God Zijn volk bekeert. Dat was voor die mensen een opgebonden zaak. De Heere heeft er Zijn zegen over willen geven. Mocht het ons óók daar om te doen zijn; om een God voor ons hart en een Borg voor onze schuld. O God van ons voorgelacht, verlaat ons niet en begeef ons niet.

Een splitsing is ingrijpend. Bedenk echter dat het een grote zaak is dat er geen splitsing komt vanwege twist over de waarheid, dat er geen scheuring is vanwege verbittering van de harten. De Heere geve dat aan het begin van 2009 de gemeente te Barneveld-Zuid geïnstitueerd mag worden. Hij gedenke naar Zijn welbehagen, verzoene alle ongerechtigheden en bewijze Zijn lieve gunst, als de God des Verbonds, weiden de Zijn kudde, zowel hier als daar.

's Avonds sprak ook ouderling A. van de Kieft nog een kort woord tot de gemeente en de predikant. Velen hebben de afgelopen jaren hier hun plaats ingenomen, velen denken met weemoed terug aan hetgeen hier is geschied. Ook voor degenen die naar de nieuwe kerk gaan liggen hier gedenksteentjes. De drie-enige Verbonds-God, waar we vandaag over gehoord hebben,

is aan tijd noch plaats gebonden.

Daarna sprak hij onze herder en leraar toe, die de gemeente al zoveel jaren mag dienen, verkondigend de Christus der Schriften. Hij wenste hem bij de voortduur de zalvende bediening van de Heilige Geest toe. De Heere mocht blijven met de blijvenden en gaan met de gaanden. Hierna verzocht hij de gemeente staande te zingen het vierde vers van Psalm 25.

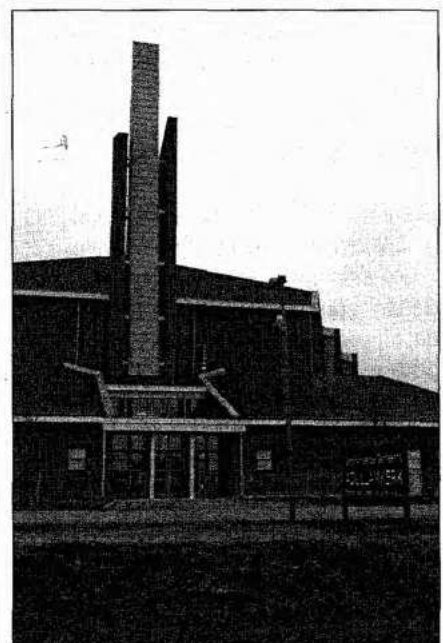
Ds. Hogchem besloot de dienst met dankgebed, liet zingen Ps. 122 vers 3 (als een wederkerige groet en bede, mocht het zijn in de Heere) en legde daarna de zegen op de gemeente.

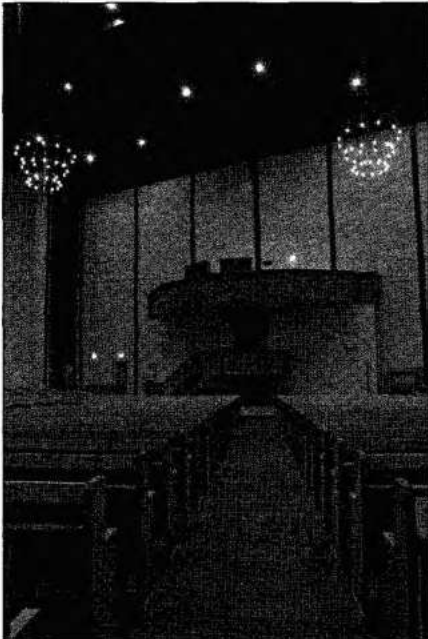
Kerkenraad Geref. Gemeente Barneveld

■ INGEBRUIKNAME ADULLAMKERK BARNEVELD-ZUID

Donderdag 4 december mocht het nieuwe kerkgebouw van Barneveld-Zuid, dat de naam *Adullam* kreeg, in gebruik worden genomen. De voorzitter van de bouwcommissie, A. van de Kieft, droeg het kerkgebouw over aan de kerkenraad. Naar aanleiding van Markus 13:1,2 sprak hij de wens uit dat in dit gebouw de prediking gesteld mocht worden tot uitbreiding van Gods Koninkrijk naar Gods soeverein welbehagen.

Na votum en zegen werd onder het zingen van Psalm 119:65 de kanselbijbel door ds. C. Hogchem plechtig geopend. Hij bepaalde zijn bepaalde zijn gehoor bij 1 Samuel 22:1 en 2. Het thema van de preek luidde: *David in Adullam; de toevlucht voor bedrukten des volks*; (1) De spelonk waarin David ontkwam, (2) Alle man die tot David vergaderde, (3) De heerlijkheid die David openbaarde.

'We zijn verwonderd en verblijd. Mochten we ook verootmoedigd zijn; we hebben dit niet verdiend.' Na de tekst voorwerpelijk te hebben verklaard, werd helder verwoord hoe David hier een type was van Christus. Al wat de Vader Hem geeft, zal tot Hem komen; en die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen. Het is noodzakelijk deel te krijgen aan Christus en Zijn gerechtigheid. De hoorders werd de vraag gesteld aan welke kant zij stonden: aan de zijde van Saul of aan de zijde van David.

Na het dankgebed en het zingen van Psalm 71:2 sprak ds. Hogchem een dankwoord aan allen die betrokken zijn geweest bij de bouw. In het bijzonder de vele vrijwilligers, die van dag tot dag veel werk hebben verricht. Vervolgens spraken burgemeester Houben namens B&W, architect Van Beijnum en ds. B.J. van Boven namens de classis Barneveld. Na het zingen van Psalm 72:1 en 11 werd voor de eerste maal in de Adullamkerk de zegen op de gemeente gelegd.

Kerkenraad Geref. Gemeente Barneveld

■ BERICHT DEPUTAATSCHAP EMERITUSKAS

Zoals u mogelijk ook in de verslagen van de Generale Synode heeft gelezen zijn de afgelopen jaren veelbewogen jaren geweest voor het deputaatschap.

Dit werd met name veroorzaakt door de ontwikkelingen rondom de invoering van de nieuwe Pensioenwet.

In verband met de uitvoering van deze wet werd door De Nederlandsche Bank onderzocht in hoeverre ons deputaatschap onder (financieel) toezicht diende te worden geplaatst.

Financieel toezicht op zich was voor ons

deputaatschap niet bezwaarlijk, echter wel het feit dat wij feitelijk genoodzaakt zouden worden het deputaatschap om te vormen tot een pensioenfonds met alle praktische en principiële bezwaren van dien.

Onzerzijds is onder meer aangegeven dat wij wensen te staan in de principiële lijn die destijds door wijlen ds. G.H. Kersten is ingezet, waarbij de emeritaatsregeling ten behoeve van de predikanten en predikantsweduwen en -wezen als een ereschuld van de gemeenten dient te worden aangemerkt.

Het was dan ook bijzonder verheugend dat wij in de afgelopen weken een brief mochten ontvangen van De Nederlandsche Bank, waarin ons werd meegedeeld dat ons deputaatschap niet onder financieel toezicht valt, omdat er "geen sprake is van een overeenkomst van verzekering".

Ons past allereerst dankbaarheid aan de Heere, Die de harten neigde. De zorg

voor onze emerituspredikanten, -weduwen en -wezen, verdient aller aandacht. En dat niet alleen in materieel opzicht maar ook in de gebeden.

Gelet op het belang van één en ander voor het geheel van de gemeenten leek het deputaatschap het juist u op deze wijze te informeren.

Namens deputaatschap Emerituskas
Mr. C.G. Dijkstra, secretaris

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2008

* Pag. 135, **gemeente BARNEVELD.**

Scriba van de diaconie is nu: M. Floor, Molenpark 27, 3781 GX Voorthuizen, tel. 0342-47 84 28.

* Pag. 168, **gemeente ELSPEET.**

M.i.v. 7 januari 2009 predikant: ds. G. van Manen, Staverdensedeweg 31, tel. 0577-49 02 40 (privé), 0577-49 15 40 (pastorie).
Woonadres fam. ds. Van Manen m.i.v. 2 januari a.s.

BERICHTEN

■ OPEN DAG EVANGELISATIEPOST ROTTERDAM

Op 3 januari houdt Inloop- en Bijbelhuis 'In de Gouwstraat' een open dag voor alle gemeenteleden en andere belangstellenden. Van 's morgens tien uur tot 's middags vier uur is de evangelisatiepost open om u te ontvangen en u iets te laten zien en te vertellen over het evangelisatiewerk dat in Rotterdam gedaan mag worden. Midden in een grote wereldstad met een veelkleurige bevolking, bestaande uit medemensen die vaak niet eens weten dat ze een ziel hebben en op reis zijn naar de eeuwigheid, mag 'In de Gouwstraat' nu al ruim twee jaar lang de Bijbelse boodschap van zonde en genade, val en verlossing, verlorenheid en redding op een eenvoudige wijze doorgeven. Aan kinderen, tieners, volwassenen en aan de deelnemers aan de Bijbelcursus.

Graag laat 'In de Gouwstraat' u kennismaken met het werk en de manier waarop het mag worden gedaan. Er zijn op 3 januari twee presentaties met foto's van het werk in en rond deze evangelisatiepost en u kunt er de hele dag met vrijwilligers praten die het werk doen.

Dat 'In de Gouwstraat' graag heel veel mensen op de Open Dag ontvangt, blijkt

wel uit het aantrekkelijke programma. Naast de twee presentaties over het werk zijn er twee rondwandelingen met een eigen gids door het historische deel van Rotterdam-Charlois, de 'Gouwe Markt' met van alles en nog wat, poffertjes bakken voor de kinderen, een leuke wedstrijd, Ben de Raaf (schrijver van jeugdboeken) is er van tien tot twee uur om boeken te signeren en iets over zijn werk bij de politie te vertellen, enz.

Inloop- en Bijbelhuis 'In de Gouwstraat' vindt u in Rotterdam-Charlois aan de zuidelijke Maasoever, Gouwstraat 36b. Tramlijn 2 en buslijn 73 hebben een halte vlakbij de post. Ook voor de kinderen en de wat oudere jeugd zijn er volop bezigheden.

Werkgroep 'In de Gouwstraat'

■ PROMOTIE

Op 12 december 2008 verdedigde ons gemeentelid Stef Groenewoud zijn proefschrift 'It's your Choice!' ('De keuze is aan u!'). Tijdens de plechtigheid aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam mocht hij zijn doctorsbul in ontvangst nemen. In zijn proefschrift behandelt hij een belangrijk vraagstuk dat zich binnen de Nederlandse gezondheidszorg afspeelt.

Het gaat over de vraag hoe informatie over kwaliteit van verleende zorg (zogenoemde prestatie-indicatoren) mensen kunnen helpen bij het kiezen tussen een aantal zorgaanbieders door wie ze behandeld willen worden. Eén van zijn bevindingen is dat er verschillen zijn tussen groepen zorggebruikers. Zo vinden mensen die chronisch depressief zijn het vooral belangrijk dat ze een goede en langdurige relatie met dezelfde zorgaanbieder/behandelaar aan kunnen gaan. Mensen met bijvoorbeeld knieartrose hechten vooral waarde aan de veiligheid van hun behandeling. Stef Groenewoud heeft ook onderzocht welke informatie mensen nodig hebben om te kunnen kiezen tussen zorgaanbieders. Dit proefschrift levert een belangrijke bijdrage aan het ontwikkelen van informatie op maat, waardoor groepen zorgvragers een verantwoorde keuze kunnen maken. Van harte willen wij de jonge doctor, zijn vrouw (die als huisarts zeker meegeleefd

zal hebben bij de totstandkoming van dit proefschrift) en de kinderen feliciteren. In deze felicitaties betrekken wij ook de ouders en schoonouders voor wie het ook een bijzondere mijlpaal is. Het is verblijdend dat hij in zijn dankwoord citeert uit Psalm 111 vers 10 "De vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid". Om dan te eindigen met "Zijn lof (die Hem meer dan wie ook toekomt) houdt eeuwig stand". De kerkenraad van Veenendaal sluit zich hierbij van harte aan.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Veenendaal

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 28 DECEMBER 2008

Aagtekerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Aalst 14.30 uur ds. Karens; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Van Ekeveld; Amsterdam-Noord 10.00 uur ds. Heijkamp en 16.30 uur ds. Neele; Andijk 10.00 uur ds. De Waard en 19.00 uur ds. De Wit; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. Labeer; Arnhem 14.30 uur stud. Van Rijswijk; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Gunst; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Van Belzen; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 18.30 uur stud. IJsselstein; Boskoop 9.30 uur ds. Paul; Breda 17.30 uur ds. Tuinier; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Den Helder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. De Wit; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Joosse; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 uur ds. Pater en 19.00 uur ds. Verschuure; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. Tuinier; Elspeet 18.30 uur ds. Schot; Emmeloord 9.30 uur ds. Tanis en 18.00 uur ds. Kleppe; Enkhui-

zen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 9.30 en 17.00 uur ds. Verweij; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur stud. Bredeweg; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Van der Net; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Schot; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hellevoetsluis 19.00 uur ds. P. Mulder; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Brugge; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Van Krimpen; Hoogeveen 15.30 uur ds. Tanis; Houten 11.00 (doventolk) en 17.00 uur ds. Driessen; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Kamperland 15.30 uur ds. Baan; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. Neele; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Terlouw; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 18.30 uur ds. Hoogerland; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Mondria; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. Silfhout; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en

18.00 uur stud. Van Rijswijk; Leiderdorp 16.30 uur ds. Paul; Lelystad 9.30 en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 15.00 uur ds. De Jongste; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Moerkapelle 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 19.00 uur (doventolk) ds. Silfhout; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Meeuse en 18.30 uur ds. Van Gelder; Nieuwe Tonge 18.00 uur stud. Boeder; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. W.J. Karels; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Van Aalst; Nisse 9.30 en 14.00 uur ds. Hakvoort; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. Maljaars; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. De Heer; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. Boeder; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Poortugaal 9.30 en 15.30 uur ds. L. Blok; Puttershoek 15.30 uur ds. Terlouw; Rhenen 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Mondria; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Centrum 18.30 uur ds. L. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Brugge; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.00 uur stud. IJsselstein; Scherpenisse 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 uur ds. Verschuure en 18.30 uur leesdienst; Sint Philipsland 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker; Soest 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 10.00 uur ds. Vreugdenhil en 18.00 uur ds. De Heer; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. Kleppe; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen en 14.30 uur leesdienst; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. Karels; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Vlaardingen 14.30 uur ds. Van der Net; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westzaan 19.00 uur ds. De Waard; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. Van Gelder en 18.00 uur ds. Hakvoort; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van der Poel; Zaandam 10.00 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur ds. Heijkamp; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Visscher;

Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 30 DECEMBER 2008

Eindhoven 19.30 uur ds. Van der Net; Ermelo 19.30 uur ds. P. Mulder; Haamstede 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Terlouw; Mijdrecht 19.30 uur stud. Van Rijswijk; Naaldwijk 19.45 uur ds. De Waard; Oostburg 19.30 uur ds. Hakvoort; Puttershoek 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Spijkenisse 19.45 uur ds. De Leeuw.

■ WOENSDAG 31 DECEMBER 2008 (OUDEJAARSDAG)

Aagtekerke 19.30 uur ds. Tuinier; Aalst 16.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 19.15 uur ds. Schreuder; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. Van Rijswijk; Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 19.30 uur ds. Kleppe; Arnhem 16.30 uur ds. Kleppe; Barendrecht 19.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. Hogchem; Benthuizen 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 16.30 uur ds. W. Harinck; Boskoop 17.00 uur ds. De Waard; Brakel 16.30 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Delft 17.00 uur stud. IJsselstein; Den Helder 19.00 uur stud. Boeder; Dirksland 19.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 17.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Dordrecht 19.45 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 16.00 uur ds. F. Mulder; Elspeet 16.30 uur ds. Beens; Enkhuizen 19.30 uur ds. Heijkamp; Enter 14.30 uur ds. De Wit; Genemuiden 15.30 uur ds. Vogelaar; Gouda 19.30 uur ds. Clements; Goudswaard 17.00 uur ds. Vermeij; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. Hakvoort; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. Baan; Groningen 15.00 uur ds. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 19.30 uur ds. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. Verweij; Hoogvliet 17.00 uur ds. Terlouw; Houten 19.00 uur ds. Van der Net; Kampen 19.30 uur ds. Tanis; Kamperland 16.30 uur ds. Moens; Kapelle-Biezelinge 18.30 uur ds. Baan; Katwijk aan Zee 19.30 uur stud. Van Rijswijk; Klaaswaal 19.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 19.00 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 17.00 uur ds. De Heer; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Leerdam 17.00 uur ds. Mondria; Leiderdorp 19.30 uur ds. Boogaard; Lelystad 19.30 uur ds. Kattenberg; Lisse 19.00 uur ds. Neele; Marknesse 14.30 uur ds. Schot; Meliskerke 19.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 19.00 uur ds. Van Gelder; Middelharnis 19.00 uur ds. Van

Manen; Moerkapelle 19.00 uur ds. Paul (doventolk); Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 16.00 uur ds. Hakvoort; Nieuwerkerk Zld 19.00 uur ds. Gunst; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 16.00 uur ds. Verschuure; Nunspeet 19.00 uur ds. Schot; Oosterland 15.00 uur ds. Schipper; Oostkapelle 17.00 uur ds. Tuinier; Opheusden 19.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 16.30 uur ds. Mijnders; Poederoyen 17.00 uur ds. Labee; Poortugaal 17.00 uur ds. P. Mulder; Rhenen 16.30 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 19.00 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 17.00 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 17.00 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 17.00 uur ds. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 16.30 uur ds. De Leeuw; Scherpenisse 19.00 uur ds. Bakker; Scherpenzeel 19.00 uur ds. Verschuure; Sint Annaland 19.00 uur stud. Maljaars; Sint Philipsland 15.30 uur stud. Maljaars; Slidrecht (Middeldiepstraat 31) 16.30 uur ds. Veenendaal; Soest 16.00 uur ds. Visscher; Stolwijk 19.30 uur ds. De Waard; Terneuzen 16.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 19.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Tholen 19.00 uur ds. De Jongste; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Labee; Uddel 19.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 uur ds. Mouw en 14.30 uur ds. Van Boven; Utrecht 16.30 uur ds. Brugge; Veen 19.30 uur ds. Melis; Veenendaal 19.30 uur ds. Van Belzen; Vlissingen 19.30 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 19.30 uur ds. Mondria; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 19.30 uur ds. Karens; Woerden 19.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 18.00 uur ds. Van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 19.30 uur ds. Vogelaar.

■ DONDERDAG 1 JANUARI 2009 (NIEUWJAARSDAG)

Aagtekerke 9.30 uur ds. Tuinier; Alblasserdam 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Apeldoorn 10.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 uur ds. Hogchem; Benthuizen 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. Van Boven; Den Helder 10.00 uur stud. Boeder; Dirksland 10.00 uur ds. Schipper; Dordrecht 10.00 uur ds. Brugge; Enkhuizen 10.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 10.00 uur ds. J. Karels; Gouda 9.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. Hakvoort; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Houten 10.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezelinge 9.30 uur ds. Baan; Klaaswaal 10.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 uur ds. C.

Harinck; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 10.00 uur ds. Boogaard; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. Van Gelder; Middelharnis 9.30 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul (doventolk); Nieuw Beijerland 10.00 uur ds. Vermeij; Nieuwer ter Aa 10.00 uur stud. Van Rijswijk; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. Gunst; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 9.30 uur ds. Verweij; Nisse 9.30 uur stud. Maljaars; Nunspeet 9.30 uur ds. Schot; Ouddorp 9.30 uur ds. P. Blok; Rhenen 11.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 10.00 uur ds. De Leeuw; Rijssen-West 9.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. Schreuder; Scherpenisse 9.30 uur ds. Bakker; Scherpenzeel 10.00 uur ds. Verschuure; Sint Annaland 9.30 uur ds. Van Dijk; Slidrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels; Stolwijk 10.00 uur ds. De Waard; Terwolde-De Vecht 9.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. Labee; Uddel 10.00 uur ds. Mouw; Veen 9.30 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 uur ds. Van Belzen; Vlissingen 10.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 uur ds. Mondria; Wageningen 9.00 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 uur ds. Karens; Woerden 10.00 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 uur ds. Van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 uur ds. Vogelaar.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 DECEMBER 2008

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. H.J. van den Boogaart; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. G. Baan; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. S. de Visser.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN WOENSDAG 31 DECEMBER 2008 (OUDEJAARSDAG)

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 18.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Merksem (Oude Bareellei 64) 19.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN DONDERDAG 1 JANUARI 2009 (NIEUWJAARSDAG)

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur ev. J. Krijgsman; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Ger. Gemeente te Yerseke geeft met leedwezen kennis dat overleden is oud-diaken

J.A. Mol

in de leeftijd van 83 jaar.

Gedurende ruim 22 jaar heeft hij in getrouwheid en met de liefde van zijn hart de gemeente gediend als diaken, waarvan 7 jaar als voorzitter van het college van diakenen.

De Heere sterke de diepbedroefde weduwe en familie en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. C. van Krimpen, preses
L.J. Goud, scriba

Yerseke, 18 december 2008

Familie, vrienden en bekenden wensen wij van harte Gods onmisbare zegen toe voor het nieuwe jaar.

J. Honkoop
J. Honkoop-Dijkhuizen
Jan Willem Frisohof 53
2517 LA 's-Gravenhage

Familie, vrienden en bekenden wens ik goede feestdagen toe en Gods zegen voor 2009.

G.H. Verweij
Kraaienlaan 76
2566 RK 's-Gravenhage

Sfeervolle, schone **vak. woning** te huur op Veluwe. Geheel nieuwe kap en bovenverd. Vrij vanaf 30-12. Nu t/m april korting.
Info: 0578-613395

Begrafenisverzorging van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis

in Elspeet en omstreken

G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET
Tel: 0577-492830, b.g.g. 06-12934519
Dag en nacht voor u bereikbaar.

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Begrafenisonderneming Treur

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

KRAAMZORG

THUIZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl.

Identiteit & Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Psalm 27 : 4

Hartelijk bedankt voor de vele felicitaties, kaarten en andere verrassingen, die we uit heel Nederland hebben ontvangen n.a.v. ons 25-jarig kostersjubileum. We zijn er stil van.

Gezegende Kerstdagen en een écht Gelukkig 2009 toegewenst!

Fam. J. Maljaars
Noordweg 32
43456 ED Oostkapelle

Oostkapelle, 20 december 2008

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Nieuwe CD Mannenkoor Ethan te Yerseke

€ 15,-
excl. verzendkosten

Te bestellen bij:
Jack Doudeijns - 0113 - 57 17 70
of jc.doudeijns@klijksafe.nl

Hiervoor zingt Mannenkoor Ethan D.V. in 2009 t.b.v. Dep. voor Israël, De Vluchttheuvel e.a.

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenissen - Dag en nacht bereikbaar

De vakantiegids 2009 is uit !!!

Een mooi reisprogramma met diverse nieuwe bestemmingen voor jong en oud.

O.a. interessante reizen naar Israël, maar ook reizen met als thema Luther, Calvijn en Schotse Kerkhistorie. We zijn D.V. in 2009 weer graag tot uw dienst !

KREJKES VAKANTIE IDEE Telefoon 0548 - 51 41 88 - www.kreijk.es.nl

Wij zeggen u hartelijk dank voor het vertrouwen in het afgelopen jaar en wensen u gezegende kerstdagen en in alle opzichten een voorspoedig nieuwjaar.

Wij verzorgen begrafenissen (geen crematies) op de gehele Veluwe, in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzorgers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T 0341-253813

Kampen e.o. T 06-53363828

Rijssen e.o. T 0548-540053

overige plaatsen en b.g.g. T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos - Verloofde Verzorgen

Mijn thuis bestaat niet...

Ontmoeting wil naast dak- en thuislozen staan en professionele hulp bieden. Help mee, word donateur!

www.ontmoeting.org

Ontmoeting hulp aan dak- en thuislozen

Hartelijk welkom op de

landelijke Israëldag

Op D.V. dinsdag 30 december hoopt het deputaatschap weer haar jaarlijkse Israëldag te houden. Deze dag wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Het belooft een boeiende dag te worden.

Ochtendprogramma:

Tijdens de morgenbijeenkomst zal een ronde tafelsprek plaatsvinden onder leiding van **J.J. de Jong**. De deelnemers zijn **ds. C.J. Meeuse**, **ds. C. Neele** en **ds. A.Schot**. Deze predikanten hebben in oktober deelgenomen aan een seminar in Israël waar de Hebreeuwse versie van de Heidelbergse Catechismus werd geïntroduceerd.

• In gesprek tijdens het seminar over de Heidelbergse Catechismus

Middagprogramma:

Onze speciale gast is **ds. Arkadij Margolis**. Deze predikant van de joods-christelijke gemeente in Zhitomir hoopt ons iets te vertellen van de toestand van de Messiasbelijdende gemeenten in Oekraïne en zijn visie op hun toekomst.

Ds. C. Neele hoopt tijdens het middagprogramma te vertellen over de geschiedenis van het werk onder Joden in Hongarije. Oost-Europa werker **Iz. van Rijssel** hoopt in de middagpauze een PowerPoint presentatie te geven over het werk in Oekraïne en Moldavië.

D.V. dinsdag

30
december

kerk Geref. Gemeente

Hardinxveld
Giessendam

Buitendams 118

Aanvang ochtend-
programma: 10.00 uur
Aanvang middag-
programma: 13.30 uur

Ridderkerks Mannenkoor

Muzikale medewerking wordt verleend door het Ridderkerks Mannenkoor o.l.v. Henri Adema.

Graag ontmoeten we u op dinsdag 30 december
Koffie, thee en soep gratis!

Reserveer nu voor het seizoen 2009

- * **NIEUW** 8 Persoons rolstoel vriendelijke bungalow, v.a.g.v.
- * Comfortabele 2 t/m 6 pers bungalows v.v. wasmachine en magnetron
- * Gebruik van overdekt verwarmd zwembad op 100 meter
- * Prachtige omgeving voor fiets- en wandeltochten
- * 55+ en buiten schoolvakanties: 20% korting
- * Bel voor info/ folder of kijk op:

www.vakantieoordholsappel.nl

Fam. G. Timmerman - Molendijk 105 Zuna - Telefoon 0548 - 51 27 90

VAKANTIE IN DE BETUWE:

Voor rust, ruimte en gezelligheid bent u welkom op minicamping **DE VIJVERHOF in OMMEREN** tevens caravanverhuur en vakantiehuis
Voor info: 0344 601973 of www.vijverhof-ommeren.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

1509 - 2009

500 jaar Johannes Calvijn

Mag Calvijn's Institutie een zegen zijn ook voor de opleiding van voorgangers op het Calvijn Seminarie

Stichting China

Mogen zij op uw steun rekenen?
Giro: 320666
Postbus 1150, 3900 BD Veenendaal

Vakantieplannen voor D.V. 2009?

Welkom op camping

"De Verborgen Hoek" kindvr. + activiteiten, ook 2 vak. won.

Fam. Wierda-Tuinier Harich (dichtbij Oudemirdum) tel. 0514-602065
www.deverborgenhoek.nl

Nieuwe uitgave.....

Prijs slechts € 42,50

Heidelbergse Catechismus 52 preken

door Ds. C.G. Vreugdenhil.

- Zeer mooi uitgevoerd prekenboek in hedendaags Nederlands, 52 preken in 712 bladzijden.
- Velen kochten reeds een exemplaar, ook mooi om cadeau te geven aan kinderen, familie of vrienden.
- De netto opbrengst is bestemd voor de uitbreiding van de Marnixkerk van de Gereformeerde Gemeente te Vlissingen.
- Aantrekkelijk geprijsd: € 42,50 per deel

Bestelbon:

Ik bestel hierbij ____ ex. Heidelbergse Catechismus a € 42,50

Naam : _____

Adres : _____

Postcode : _____

Woonplaats : _____

Telefoonnummer: _____

Deze Bon zenden aan: Gereformeerde Gemeente p/a Steengrachtstraat 59, 4386 AS Vlissingen

Ook te bestellen via:

Telefoon : 0118 - 4 60 60 4

Per email : dmurre@solcon.nl

Per bank : overmaken van € 42,50 op Fortis

bank nr 23.19.16.000 t.n.v. Bouwfonds Ger. Gem. Vlissingen.

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent Domus - Ahlborn

Stolk Orgels
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Jubileum?

Heeft u als kerkgenootschap of schoolvereniging binnen afzienbare tijd een jubileum te herdenken, dan is de **uitgave van een jubileumboek** een goede manier om hier op een passende wijze aandacht aan te besteden.

Wij zijn als drukkerij al jarenlang gespecialiseerd in de uitgifte van jubileumboeken en speciaal op het terrein van kerken en scholen.

Vraag vrijblijvend een offerte en maak kennis met onze concurrerende prijzen.

Wij danken u voor het in ons gestelde vertrouwen in 2008 en hopen ook in 2009 weer voor u klaar te staan!

Zijn daân getoond en trouwlijk hen geleid

door J.P. Sinke

Deel 1 = uitverkocht

Deel 2 = nog leverbaar

Prijs € 34,50

Ook leverbaar via de boekhandel

DRUKKERIJ & BOEKHANDEL
VAN VELZEN B.V.

Zuidweg 19, Krabbendijke

T 0113-501402

E ljmeeuwsen@velzenbv.nl

W www.velzenbv.nl

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL in Alberta, Canada,

is looking for three teachers to fill vacancies in lower and upper elementary grades for 2009-2010.

For more information contact the principal:

William Grisnich: tel. 001 403 320 1650 Email: wgrisnich@ccschool.ca

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta**, Canada, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

Te koop: Starterswoning. Nessestraat 54 **Dordrecht**. Geheel grondig gerenoveerd vanaf 2004. Voorzien van moderne douche, toilet en keuken. 3 slaapkamers. Grotendeels voorzien van dubbele beglazing. Dichtbij kerk en reform. basisschool. Vraagprijs €159.500 (k.k.) Tel. 06-40 29 32 27.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

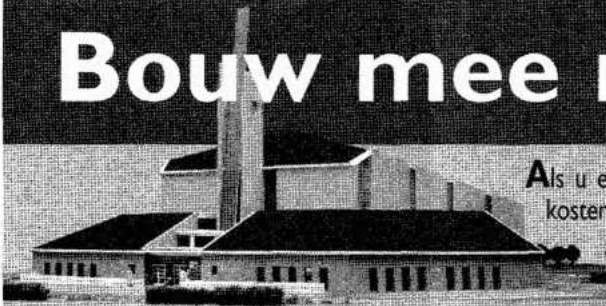
Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

BEGRAFFENISVERZORGING KINA

010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Bouw mee met Barneveld

Als u een van onderstaande uitgaven bestelt, draagt u een steentje bij aan de kosten van de nieuwe kerk voor de Gereformeerde Gemeente te Barneveld. De gemeente is gesplitst en het tweede kerkgebouw is 4 december in gebruik genomen.

Deze uitgaven zijn totstandgekomen in nauwe samenwerking met Uitgeverij/Boekhandel Gebr. Koster, die ook de distributie verzorgt. Van alle exemplaren die door Gebr. Koster van deze uitgaven worden verkocht, is de opbrengst bestemd voor de kerkbouw.

Het verkondigde Woord
110 jaar Gereformeerde
Gemeente Barneveld
In deze bundel is van elke predikant die de Ger. Gem. van Barneveld diende een preek opgenomen: ds. E. Fransen - ds. A. Janse - ds. J. Fraanje - ds. C. van de Woestijne - ds. C. van Dam - ds. P. van der Bijl - ds. A.W. Verhoef - ds. J. Koster - ds. G.M. de Leeuw - ds. C. Hogchem.
218 pag.

Verkondiging van de getuigenis Gods
ds. C. Hogchem
Zestien preken
jong en oud wordt aangespoord om in te zien en te geloven dat de mens van nature op weg is naar het eeuwige verderf. Ook dat er een weg is om aan dit verderf te ontkomen, voor het die door genade een oprecht geloof verkrijgen in de Zoon van God.
Geschikt voor gebruik in leesdiensten.

Korte overdenkingen
A. van de Kieft
In deze bundel overdenkingen wordt ingegaan op onderwerpen als: appellerende prediking, heiliging, kennis, geloof, maar ook in coma, gezag, eten, werken, enzovoort. De auteur heeft jarenlang ervaring als ouderling in de Ger. Gem. te Barneveld.
145 pag.

BESTELBON

Het verkondigde Woord

110 jaar Gereformeerde Gemeente Barneveld

..... ex.

Verkondiging van de getuigenis Gods

ds. C. Hogchem

..... ex.

Korte overdenkingen

A. van de Kieft

..... ex.

Naam:

Adres:

Postcode:

